

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 189. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296704272/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Noter

Herr Panthakaks Historie

- 9 *navnlig*: ved navn. – *Panthakak*: af græsk: pånta kaká, alt er ondt; jf. Ewalds egen forklaring s. 33. – *Canalen*: kanalen omkring Christiansborg Slot. – *Spanske Kappe(r)*: et strafferedskab bestående af en trætonde, der blev sat ned over synderens overkrop, idet hovedet stak ud gennem et hul foroven. Synderen måtte derefter vandre rundt i byens gader under opsyn. – *Lectier*: forelæsninger. – *Jøde*: ofte pengeudlåner eller ågerkarl. – *Bi-Ord*: her adjektivet (tysk: Beiwörter).
- 10 *Epicureer*: tilhænger af den græske filosof Epikur (341-270 f.Kr.), hvis tankning kredsede om betingelserne for sjælelig lykke. I banaliseret betydning (som her): livsnyder. – *F****: Ewald har oprindeligt skrevet Fride-richsstadt, navnet på en by ved Ejderen, men siden retoucheret det. – *Hals-Eener*: ærmer af fint lærred, som kun dækkede underarmene. – *et andet Menneske*: et normalt, sundt menneske.
- 11 *paatvang sig hende*: trængte sig ind på hende. – *rette Kyllingers* (nemlig under Guds vinger). – *de sidste Tider*: tiden umiddelbart før verdens undergang. – *kyssede*: kyssede. – *Marchlandene(s)*: marsklandene, den sydvesttyske Vadehavskyst.
- 12 *billig*: rimelig. – *taug*: net.
- 13 *Perioder*: sætningskæder. – *laconisk*: kortfattet. – *fortryder*: ærgret. – *Vittighed*: intelligens. – *Spekthøker*: spækhøker, viktualiehandler. – *deponeret*: bliver student. – *finde vi vel Raad hertil*: får vi nok lejlighed dertil (nemlig til selv at træde frem i teksten).
- 14 *Værklager og Herzens Seufzerlein*: Jammerklager og Små Hjerteruk, titler på datidens vidt udbredte andagtsvers og rimede bønner. – *et Sedoma*: en syndig by, iflg. 1. Mosebog kap. 19 besluttede Gud at udlette byerne Sodom og Gomorra som straf for indbyggernes syndighed. Den gudfrygtige mand Lot og hans familie, som boede i Sedoma, fik dog lov til at forlade byen før katastrofen. – *Lucifers Døtre*: djævelens døtre. – *føvendie*: abnorme. – *Zoar . . . paa Loths Forbøn*: Da den gudfrygtige Lot forlod Sodom (jf. ovenfor), havde han svært ved at gå og kunne kun nå til en lille by i nærheden. Denne by, som siden kaldtes Zoar, skånedes Gud på Lots forbøn. – *som Korah og Datan*: Iflg. 4. Mosebog kap. 16 blev Korah og Datan opslugt af jorden, fordi de gjorde oprør mod Moses under israelitternes ørkenvandring. – *(Silke-)Adriener*: egentlig andriener, vide, fodlange damekjoler. – *Peccadill*: lille synd. – *soeret*: svoret. – *Sententser*: sætninger, også bibelsteder. – *en fiddkommen Job*: en ulykkelig sortseer. Job (i Jobs Bog, Gamle Testamente) er en from og lykkelig mand, som Gud trind-